

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму підготовки докторів філософії
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в галузі знань
20 Аграрні науки та продовольство зі спеціальності 201 Агрономія
«Селекція і насінництво сільськогосподарських культур»

Представлена освітньо-наукова програма «Селекція і насінництво сільськогосподарських культур» Селекційно-генетичного інституту – Національного центру насіннезнавства та сортовивчення традиційно для цієї спеціалізованої установи готує спеціалістів вищої кваліфікації у сфері агрономії, зокрема, селекції і насінництва.

Програма складається з обов'язкових і вибіркових дисциплін, загального і фахового спрямування. Обсяг програми становить 45 кредитів ЄКТС, з них:

- 27 кредитів ЄКТС відведено на вивчення дисциплін, які надають здобувачам загальнонаукові («Філософія науки»), мовні («Іноземна мова у науково-освітній діяльності (англійська)») компетентності, формують універсальні навички дослідника («Методологія, організація і технологія наукових досліджень»). Як позитивне, слід відмітити наявність дисципліни педагогічного спрямування («Інноваційні технології в педагогіці вищої школи») та педагогічної практики, які готують аспіранта не лише до наукової, а й до викладацької діяльності. Наявна також важлива дисципліна «Управління науковими проектами», яка навчає здобувачів процедури оформлення і подання заявок на отримання грантів на виконання наукового проекту, звітування за результатами проведених досліджень;

- 18 кредитів ЄКТС передбачено на дисципліни професійної підготовки, з них обов'язкова – «Теоретичні основи селекції та насінництва сільськогосподарських культур» (6 кредитів ЄКТС), 12 кредитів ЄКТС передбачено для опанування дисциплін вільного вибору.

Програмні результати навчання відповідають Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня доктора філософії зі спеціальності 201 Агрономія (наказ МОН України № 1458 від 29 грудня 2021 р.) і доповнені позиціями, які краще відображають специфіку програми. Те ж стосується і спеціальних (фахових) компетентностей, які також понад стандартні формулювання, доповнені пунктами, що уточнюють сутність представленої програми.

Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення володіє значним кадровим потенціалом. Земельні ресурси у межах інституту та дослідних господарств, польова техніка та лабораторне обладнання є задовільними для виконання аспірантських досліджень на високому методичному рівні. Таким чином, забезпечення наукової складової підготовки здобувачів є достатнім для успішного виконання і вчасного захисту дисертаційних робіт.

Вважаю, що рецензована освітньо-наукова програма «Селекція і насінництво сільськогосподарських культур» Селекційно-генетичного інституту – Національного центру насіннезнавства та сортовивчення з підготовки докторів філософії третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 201 Агрономія відповідає вимогам і може бути рекомендованою для впровадження.

Завідувач відділу агротехнології та впровадження
Інституту олійних культур НААН,
доктор сільськогосподарських наук,
старший науковий співробітник

Підпис Олександра ПОЛЯКОВА засвідчую.

Заступник директора з наукової роботи
Інституту олійних культур НААН

Олександр ПОЛЯКОВ

Катерина ВЕДМЕДСВА

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітньо-наукову програму Селекційно-генетичного інституту –
Національного центру насіннезнавства та сортовивчення
«Селекція і насінництво сільськогосподарських культур»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
в галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство
за спеціальністю 201 Агрономія

Аграрна галузь є вкрай важливою складовою економіки будь-якої держави, адже вона реалізує життєво важливу необхідність людини – у щоденному харчуванні. Стрімкий приріст населення на планеті призводить до росту потреб у харчуванні. Війна в Україні спричиняє наростання глобального дефіциту продовольства. Перед аграрною наукою стоїть питання щодо необхідності збільшення виробництва сільськогосподарської продукції, зокрема, зерна, олій тощо. Цього можливо досягнути лише за наявності високопродуктивних сортів (гібридів) зернових, бобових, олійних культур.

Розвиток селекційної науки не можливий без відповідного кадрового потенціалу. Підготовка нових поколінь селекціонерів вимагає застосування сучасних підходів до навчання, морально-етичних цінностей в освітньому процесі та науковій діяльності. На таких засадах побудована освітньо-наукова програма «Селекція і насінництво сільськогосподарських культур» за спеціальністю 201 Агрономія, яка являє собою єдиний комплекс освітніх компонентів і наукових досліджень за темою дисертації.

Обсяг освітньо-наукової програми становить 45 кредитів ЄКТС (33 – обов'язкові, 12 – вибіркові дисципліни). Програма орієнтована на різні форми навчання.

Освітня складова передбачає теоретичну, практичну підготовку здобувачів, сприяє їхній комунікативній спроможності. Програмні компетентності та результати навчання відповідають Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня доктора філософії зі спеціальності 201 Агрономія, галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 29 грудня 2021 р. № 1458.

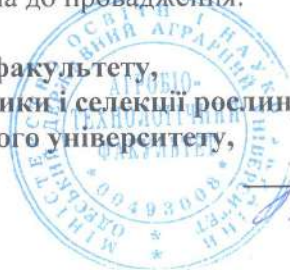
Наукова складова полягає у виконанні здобувачем дисертаційних досліджень під керівництвом одного/двох наукових керівників, захист у визначені терміни. Для успішного захисту здобувач має не лише виконати запланований обсяг наукових досліджень, а й оприлюднити їх шляхом участі у конференціях, опублікувати належним чином у фахових виданнях України, зарубіжних виданнях за напрямом досліджень.

У навчальному плані відображені мета і завдання освітньо-наукової програми.

Матеріально-технічна база і кадрове забезпечення є достатніми для успішної реалізації освітньо-наукової програми. Підготовка здобувачів вищої освіти за ОНП здійснюється провідними науково-педагогічними працівниками наукових підрозділів інституту: селекції та насінництва пшениці; лабораторії селекції інтенсивних сортів пшениці; селекції та насінництва перехреснозапилюваних культур; селекції, генетики та насінництва бобових культур; відділу загальної та молекулярної генетики; лабораторії біохімії рослин; лабораторії культури тканин.

Отже, освітньо-наукова програма «Селекція і насінництво сільськогосподарських культур», яка реалізується в Селекційно-генетичному інституті – Національному центрі насіннезнавства та сортовивчення, відповідає вимогам підготовки висококваліфікованих наукових кадрів за спеціальністю 201 Агрономія (спеціалізація – селекція і насінництво) і може бути оцінена позитивно і рекомендована до провадження.

Декан агробіотехнологічного факультету,
доцент кафедри захисту, генетики і селекції рослин
Одеського державного аграрного університету,
кандидат с.-г. наук, доцент

М.П.

Віктор ЗОРУНЬКО

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-наукову програму
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
зі спеціальності 201 Агрономія Селекційно-генетичного інституту –
Національного центру насіннєзнавства та сортовивчення

У Селекційно-генетичному інституті – Національному центрі насіннєзнавства та сортовивчення відбувається підготовка здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти через провадження освітньо-наукової програми «Селекція і насінництво сільськогосподарських культур» зі спеціальності 201 Агрономія. Навчання спрямоване на підготовку спеціалістів у галузі агрономії, зокрема селекції та насінництва сільськогосподарських культур.

Структура освітньо-наукової програми є типовою і складається з освітньої та наукової частин. У свою чергу, освітня складова програми включає обов'язкові навчальні курси (загального і професійного спрямування) та дисципліни вільного вибору аспірантів (професійного спрямування), які обираються здобувачем відповідно до специфіки дисертаційного дослідження. Загальний обсяг освітньо-наукової програми становить 45 кредитів ЄКТС. У результаті опанування освітньої складової здобувач отримує певні загальні (філософські, мовні, викладацькі тощо) та фахові компетентності. Дисципліни логічно пов'язані між собою і складаються в єдину систему, що забезпечує досягнення програмних результатів навчання.

Наукова складова передбачає виконання власних наукових досліджень здобувача за темою дисертації. Результатом виконання наукової складової програми є написання, оформлення і своєчасний захист дисертаційної роботи.

Селекційно-генетичний інститут має всі можливості для успішного провадження освітньо-наукової програми. До освітнього процесу залучені досвідчені науково-педагогічні кадри, які відомі серед академічної спільноти як видатні селекціонери, генетики, спеціалісти в області насінництва і насіннєзнавства. Матеріально-технічна база для проведення польових і лабораторних досліджень є достатньою і доступною для аспірантських досліджень. Інститут володіє значним бібліотечним фондом, гарантує здобувачам вільний доступ до електронних інформаційних джерел тощо.

Після закінчення підготовки за даною освітньо-науковою програмою випускники затребувані в наукових установах, навчальних закладах, аграрних господарствах різних форм власності тощо. Зокрема, співпраця компанії ДП «Агмінтест» з випускниками аспірантури інституту минулих років є плідною і засвідчує високий рівень їх теоретичної та практичної підготовки.

Таким чином, є всі підстави стверджувати, що представлена освітньо-наукова програма «Селекція і насінництво сільськогосподарських культур» відповідає вимогам підготовки докторів філософії зі спеціальності 201 Агрономія.

Директор Дочірнього Підприємства «Агмінтест»,
кандидат технічних наук

Ірина ТОПОРАШ